



นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา พึ่งตนเองเมื่อสร้างนวัตกรรมชุมชนเขียว



รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ



นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาพึ่งตนเองเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้



รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ
มหาวิทยาลัยทักษิณ

นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาพึ่งตนเอง เพื่อสร้างนวัตกรรมเยาว์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ

นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาพึ่งตนเองเพื่อสร้างนวัตกรรมเยาว์

--สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2568.

1. การบริหารการศึกษา. 2. การวางแผนหลักสูตร.

3. นวัตกรรมทางการศึกษา

เทคโนโลยีทางการศึกษา. ชื่อเรื่อง.

371.2

ISBN ISBN 978-616-594-504-2

ISBN (e-book) 978-616-594-503-5

ลิขสิทธิ์เป็นของผู้เขียน

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ

สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2568 จำนวน 500 เล่ม

ที่อยู่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

อีเมล rungchatchadaporn@tsu.ac.th

โทรศัพท์ 074-317-600 ต่อ 3121 โทรศัพท์มือถือ 089-8333022 โทรสาร 074-317-682

พิมพ์ที่ เหมการพิมพ์

ที่อยู่ 24 ซอย 4 ราษฎร์อุทิศ 1 ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

โทรศัพท์ 074-312-329

จำนวนหน้า 210 หน้า

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 500 เล่ม ปีที่พิมพ์ มกราคม 2568

ออกแบบปก นายสมบัติ หิมหวัง ศึกษานิเทศก์ สพป. สงขลา เขต 3

กิตติกรรมประกาศ

หนังสือเล่มนี้ เป็นผลที่ได้จากโครงการวิจัย “การบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone)” ภายใต้แผนการวิจัย “การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาบนฐานข้อมูลครัวเรือนคนจนจังหวัดพัทลุงด้วยนวัตกรรมเชิงระบบและนวัตกรรมการเรียนรู้” ดำเนินการสำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนทุนอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริม ววน. และหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนา ระดับพื้นที่ (บพท.) ประจำปี 2566 (เลขที่สัญญา A13F660088) รวมทั้งการสนับสนุนและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาความคิดและกระบวนการทำงานที่ดีเสมอมา และต้องขอขอบคุณศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดพัทลุง (ศจพ.จ.พัทลุง) สำหรับการเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนกระบวนการวิจัยในระดับจังหวัด และหน่วยงานทั้ง 24 หน่วยงานความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพัทลุง สำนักงานการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพัทลุง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพัทลุง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดพัทลุง สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพัทลุง สำนักงานแรงงานจังหวัดพัทลุง สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง สำนักงานจัดหางานจังหวัดพัทลุง สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพัทลุง สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพัทลุง สำนักงานสถิติจังหวัดพัทลุง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานภาคใต้ต้องการบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง หอการค้าจังหวัดพัทลุง สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง และขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดพัทลุง

ขอขอบคุณคณะทีมพี่เลี้ยงจากส่วนกลาง ดร.อมรวิทย์ นาครทรรพ สำหรับแนวทางและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัย ขอขอบคุณนายแก้ว สังข์ชู นายสิทธิพงศ์ มาเอียด และนายวิเชียร มณีรัตน์โชติ จากภาคประชาสังคม ในการประสานความร่วมมือระหว่างนักวิจัยและประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนความคิดเห็นที่ดีในการทำงานเชิงพื้นที่จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณผู้นำชุมชน อาสาสมัครชุมชน ตัวแทนชุมชน และนวัตกรรมประจำตำบลที่ร่วมกันดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามอย่างเต็มที่ รวมทั้งหน่วยงานเกี่ยวข้องของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนในพื้นที่ทุกท่าน

บทคัดย่อ

การบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone) โดยมหาวิทยาลัยทักษิณ ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานกับ 5 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคประชาชน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone) 2) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone) และ 3) เพื่อทดลองและประเมินการใช้นวัตกรรมเชิงระบบ การพัฒนานวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone) จังหวัดพัทลุง

กลุ่มเป้าหมายเป็นโรงเรียนพึ่งตนเองในจังหวัดพัทลุงในอำเภอเมืองและอำเภอปากพะยูน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) แยกตามสังกัดโรงเรียน จังหวัดพัทลุง จากนั้นเทียบสัดส่วนและสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากที่มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน คราวเรือนคนจนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 2,152 คน และโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 20 โรงเรียน ได้แก่ 1) บ้านปากบางนาคราช 2) วัดสุภาจาราม 3) วัดแหลมดินสอ 4) บ้านเกาะโคบ 5) บ้านเกาะหมาก 6) บ้านเกาะเสือ 7) บ้านช่องฟืน 8) ปากพะยูน 9) บ้านแหลม 10) วัดหัวควน 11) บ้านม่วงทวน 12) วัดบ้านแหลมกรวด (อินทประดิษฐ์) 13) มัธยมเกาะหมาก 14) เทศบาลบ้านคูหาสวรรค์ 15) เทศบาลวัดภูผาภิมุข 16) เทศบาลวัดนิโครธาราม 17) เทศบาลจูงฮั่ว 18) เทศบาลวัดนางลาด 19) อุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย และ 20) บ้านท่าแค (วันครู 2500)

ผลการวิจัย พบว่า 1) วิเคราะห์และจัดระบบสารสนเทศการศึกษาโดยใช้ข้อมูล TPMAP และ DMC ประชุมชี้แจงร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูของแต่ละโรงเรียน เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเป้าหมายร่วมกันในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดพัทลุงบนฐานข้อมูลคราวเรือนคนจนด้วยนวัตกรรมเชิงระบบและนวัตกรรมการเรียนรู้ ขับเคลื่อนคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน นักเรียน และผู้ปกครอง 2) การพัฒนาระบบกลไกการบริหารของเครือข่ายความร่วมมือกระบวนการการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดพัทลุง บนฐานข้อมูลคราวเรือนคนจน กระบวนการในการตั้งโจทย์การทำงานในพื้นที่การพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบเพื่อนำไปสู่การออกแบบนวัตกรรมเชิงระบบและนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยร่วมกันพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านอาชีพ และสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพชีวิต และ 3) ทดลองและประเมินการใช้ข้อมูลคราวเรือนคนจน เป็นอำเภอที่มีคนจนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และอันดับ 2 พบว่าคนเมืองที่ยากจน ด้วยวิธีการทำความเข้าใจกับหน่วยงานทางการศึกษา ในการสร้างเป้าหมายและแนวทางการทำงานร่วมกันในการพัฒนาการศึกษาจังหวัดร่วมกับหน่วยงานภาคีในพื้นที่ ด้วยวิธีการเข้าถึงหน่วยงานจากล่างขึ้นบน ได้แก่ ระบบข้อมูลคราวเรือนคนจน สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของพื้นที่จังหวัดจัดการความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการตนเอง และการประเมินสมรรถนะทักษะอาชีพ (CIPP Model) คราวเรือนคนจนพัฒนาโมเดลธุรกิจ 4 กรอบทุน คือ ทุนทางวัฒนธรรมทุนเชิงนิเวศ ทุนผลิตภัณฑ์ และทุนบริการ

Abstract

Independent management to create young innovators in self-reliant educational institutions (Stand Alone) using the Sufficiency Economy Philosophy. by Thaksin University Join in driving operations with 5 sectors: the government sector, the private sector, civil society sector, academia, and the public sector. The objectives are 1) to study basic information and necessary needs in developing independence management innovations to create young innovators in self-reliant educational institutions (Stand Alone) 2) to develop independence management innovations to create young innovators of self-reliant educational institutions (Stand Alone) and 3) to experiment and evaluate the use of systematic innovations Developing innovations in independent management To create young innovators of the self-help educational institution (Stand Alone) in Phatthalung Province.

The target group is self-help schools in Phatthalung Province, in Mueang District and Pak Phayun District. obtained from Purposive Random Sampling, separated according to school affiliation. Phatthalung Province Then compare the proportions and do simple random sampling (Simple Random Sampling) by drawing lots with the number of school administrators, teachers, parents, students from poor households participating in the project, totaling 2,152 people and 20 schools participating in the project, including 1) houses Pak Bang Nakarat 2) Supasitaram Temple 3) Laem Dinso Temple 4) Ban Ko Khop 5) Ban Ko Mak 6) Ban Ko Suea 7) Ban Chong Fen 8) Pak Phayun 9) Ban Laem 10) Hua Kuan Temple 11) Ban Muang Repeat 12) Ban Laem Kruat Temple (Intharapradit) 13) Koh Mak Secondary School 14) Ban Khuha Sawan Municipality 15) Phupha Phimuk Temple Municipality 16) Nikhotharam Temple Municipality 17) Jung Hua Municipality 18) Nang Lat Temple Municipality 19) Ubonrat Ratchakanya Rajavidyalaya University and 20) Ban Tha Khae (Teacher's Day 1957)

The research results found that 1) Analyze and organize the educational information system using TPMAP and DMC data. Hold clarification meetings with educational institution administrators and teachers of each school. To study and understand common goals in driving the development of educational innovation areas in Phatthalung Province. on the database of poor households with systematic innovation and learning innovation Driving the school committee, community, students, and parents 2) Development of the management mechanism system of the cooperation network for the development process

of educational innovation areas in Phatthalung Province. on the poor household database, the process of setting up work problems in the area Developing each component to bring about the design of systematic innovation and learning innovation. By jointly developing a curriculum based on career competencies. and create a professional learning community to raise the quality of students' quality of life Basic information that Mueang Phatthalung District and Pak Phayun District and 3) Experiment and evaluate the use of household data. It is the district with the number 1 and number 2 most poor people. It was found that poor city people by means of cooperation with educational agencies to create goals and guidelines for working together in the development of provincial education with partner agencies in the area. with a bottom-up approach to agencies, such as the poor household information system Create a participation mechanism for provincial areas to manage independence and flexibility in self-management. and vocational skills competency assessment (CIPP Model) for poor households Develop a business model with 4 capital frameworks: cultural capital, ecological capital, product capital, and service capital.

บทสรุปผู้บริหาร

“ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา” ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ “การศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยขจัดความยากจน นำไปสู่สุขภาพที่ดี สนับสนุนประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล และรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อม” จังหวัดพัทลุงเป็นหนึ่งใน 20 จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนต่ำ และมีจำนวนคนจนในระดับสูง จังหวัดพัทลุงมีจำนวนคนจนทั้งหมด 14,342 ครัวเรือน จากแหล่งข้อมูลระบบ TPMAP) กรอบแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) ชี้ให้เห็นว่า คนยากจนในจังหวัดพัทลุงมีศักยภาพทุนทางสังคมเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด เท่ากับ 1.53 (อยู่ลำบาก) ทุนมนุษย์มีค่าเฉลี่ยต่ำอยู่ในระดับรองลงมาเท่ากับ 1.83 (อยู่ยาก) นอกจากนี้ พบว่า 3 อำเภอที่มีปริมาณคนจนสูงสุด คือ อำเภอปากพะยูน (20.1%), อำเภอเมืองพัทลุง (19.9%), และอำเภอควนขนุน (16.2%) ซึ่งเป็นคนจนด้านการศึกษา (7,677 คน) คนจนด้านรายได้ (4,693 คน) และคนจนด้านความเป็นอยู่ (2,144 คน) ซึ่งสัมพันธ์กับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลทุนมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยอันส่งผลต่อคนจนด้านการศึกษาและคนจนด้านรายได้ กล่าวคือ คนในจังหวัดพัทลุงได้รับการศึกษาต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับสูงถึง 43,184 คน (ร้อยละ 76) และคนว่างงานกระจุกตัวอยู่ใน 3 อำเภอข้างต้นคนพัทลุงไม่มีทักษะการประกอบอาชีพสูงถึง 17,893 คน (ร้อยละ 51) ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นนักเรียนส่วนหนึ่งด้วย คนพัทลุงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ซึ่งอาชีพที่ได้รับค่าแรงขั้นต่ำการประกอบอาชีพขาดความมั่นคงในฐานะรายได้ครัวเรือน ซึ่งส่งผลต่อการได้รับโอกาสทางการศึกษาที่น้อยลง นักเรียนมาจากครัวเรือนยากจน ศึกษาในระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

สร้างกลไกการพัฒนาระดับจังหวัดพัทลุงเพื่อพัฒนาให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย คือ โรงเรียนพึ่งตนเอง (Stand Alone) “คนจนเมือง” ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง และเทศบาลพัทลุง ต้องการปลดล็อก เนื่องจากการบริหารจัดการงบประมาณราชการ ทำให้การบริหารโรงเรียนไม่สามารถบริหารได้อย่างอิสระ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีแนวคิดการดำเนินงานคือ 1) สร้างภาคีเครือข่ายการบริหารจัดการเชิงระบบ 2) Coaching & Mentoring ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 3) สร้างเครือข่ายครู Delivery ช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลนครู 4) พัฒนาวิทยฐานะผู้บริหารและครู 5) สร้างแหล่งเรียนรู้ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน การประมง และการท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ผ่านการศึกษา 6) นำความรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการ และ 7) พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนจากครัวเรือนยากจนได้มีไว้ในประกอบอาชีพ ไม่กล้าจะลงทุนและใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มี ไม่สามารถบริหารการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้ โรงเรียนจึงขาดทิศทางที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ไม่สามารถที่จะสร้างทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ชุมชน ขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงตามแผนปฏิบัติการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพัทลุง ปี 2566 และประเมินโรงเรียนที่ขอรับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง

Executive Summary

“Educational Inequality in Education” Poverty and Inequality “Research and research to eliminate poverty through good health, good governance and nature to preserve the environment” Phatthalung Province is the first of the 20 provinces with low household incomes and a vertical number of poor people. Phatthalung Province has a number of poor people. Total 14,342 households. From the TPMAP system resources, the Sustainable Livelihoods Framework (SLF) points out that Poor people in Phatthalung Province have the lowest average social capital potential, equal to 1.53 (difficult to live in). Human capital has the lowest average level, equal to 1.83 (difficult to live in). In addition, it was found that 3 districts have a high number of poor people. The highest were Pak Phayun District (20.1%), Mueang Phatthalung District (19.9%), and Khuan Khanun District (16.2%), which were poor in education (7,677 people), poor in terms of income (4,693 people), and poor in terms of living (2,144). person). which is related to the data obtained from the Human Capital Data Survey. related to factors affecting poor people in terms of education and poor people in terms of income That is, 43,184 people in Phatthalung Province received less than compulsory education (76 percent) and unemployed people were concentrated in the 3 districts above. There were 17,893 people in Phatthalung who did not have occupational skills (17,893 percent). 51), among which some are students. Most people in Phatthalung have a career. Which occupations that receive minimum wage are occupations that lack stability in the household income base. This results in receiving fewer educational opportunities. The students come from poor households. Study at the early childhood level Primary and lower secondary education.

Create a development mechanism at the Phatthalung provincial level to develop it into an educational innovation area. The target area is a self-reliant school (Stand Alone) "Urban Poor" which is a school under the Phatthalung Provincial Administrative Organization. and Phatthalung Municipality want to unlock Because the administration is stuck in the framework of government regulations This makes the school administration unable to manage independently. Educational institution administrators, teachers, students, parents, and educational institution committees The operating concept is 1) Create a systematic management network 2) Coaching & Mentoring Professional Learning Community (PLC) 3) Create a teacher delivery network to help schools with teacher shortages 4) Develop the academic status of administrators and teachers 5) Create a learning resource Know about fishing community products and tourism To create

income through education, 6) bring knowledge to becoming an entrepreneur, and 7) develop professional curricula. To enable learners from poor households to have careers Don't dare to invest and take advantage of what you have. Unable to manage local curriculum development the school thus lacks a clear direction in developing the local curriculum. Inability to build vocational skills that are consistent with community identity Driving sufficiency educational institutions according to the action plan Phatthalung Provincial Education Office, year 2023, and evaluate schools that request to be assessed as sufficiency educational institutions.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	4
บทคัดย่อ.....	5
Abstract.....	6
บทสรุปผู้บริหาร.....	8
Executive Summary.....	9
สารบัญ.....	11
สารบัญรูป.....	12
สารบัญตาราง.....	13
1 บทนำ	16
บริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา.....	16
วัตถุประสงค์ของการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้.....	19
กรอบแนวคิด.....	20
2 การพัฒนาเชิงพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา.....	23
ประโยชน์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562.....	25
ความสำคัญของ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562.....	26
วัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562.....	26
องค์ประกอบสำคัญของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา.....	26
ความเชื่อมโยงกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา.....	27
ความเกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา.....	27
กรณีศึกษาการจัดการศึกษาของจังหวัดพัทลุงสู่การเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา.....	28
3 กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาพึ่งตนเอง.....	31
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	32
การบริหารที่ดีโดยใช้หลักธรรมาภิบาล.....	33
กลไกความร่วมมือในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่.....	35
4 นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้.....	37
การประเมินนวัตกรรมการศึกษา.....	38
เกณฑ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ.....	40
วิธีการศึกษา.....	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ขั้นตอนการดำเนินโครงการวิจัย.....	45
พื้นที่การดำเนินงานโครงการวิจัย.....	47
5 กลยุทธ์การพัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา.....	48
ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น.....	48
ระยะที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระ.....	60
ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินการใช้นวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระ.....	65
6 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถานศึกษาพึ่งตนเอง.....	67
ทิศทางการพัฒนาตามศักยภาพ (TOW Matrix).....	69
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	74
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก.....	79
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	82
7 โมเดลสภาพบริบทโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง.....	87
โรงเรียนเทศบาลบ้านคูหาสวรรค์.....	88
โรงเรียนเทศบาลวัดภูผาภิมุข.....	89
โรงเรียนเทศบาลวัดนิโครธาราม.....	90
โรงเรียนเทศบาลจูงอ้ว.....	91
โรงเรียนอนุบาลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย.....	92
โรงเรียนเทศบาลวัดนางลาด.....	93
โรงเรียนบ้านท่าแค (วันครู 2500).....	94
โรงเรียนวัดสุภาชีตาราม.....	96
โรงเรียนวัดแหลมดินสอ.....	97
โรงเรียนบ้านเกาะโคบ.....	98
โรงเรียนบ้านเกาะหมาก.....	99
โรงเรียนบ้านเกาะเสือ.....	100
โรงเรียนบ้านช่องฟีน.....	101
โรงเรียนบ้านปากบางนาคราช.....	102

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
โรงเรียนวัดบ้านแหลมกรวด (อินทระประดิษฐ์).....	103
โรงเรียนมัธยมเกาะหมาก.....	104
โรงเรียนวัดหัวควน.....	105
โรงเรียนปากพะยูน.....	106
โรงเรียนบ้านบางม่วง.....	107
โรงเรียนบ้านม่วงทวน.....	108
โมเดลธุรกิจ (Business model).....	109
8 บทสรุป.....	139
สรุปผลการพัฒนานวัตกรรมการบริหาร.....	139
บทสรุปการวิเคราะห์สภาพภายนอกขององค์กรในด้านต่าง ๆ	142
องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย.....	154
สรุป.....	156
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์.....	157
 ดัชนีคำค้น.....	 158
บรรณานุกรม.....	160
ภาคผนวก.....	164

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1 การพัฒนานวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้.....	21
2 กลไกการพัฒนานวัตกรรมการบริหารเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้.....	22
3 การดำเนินงานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	31
4 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM).....	32
5 กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของ (SBM).....	33
6 การบริหารที่ดีโดยใช้หลักธรรมาภิบาล.....	35
7 กลไกการขับเคลื่อนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management).....	59
8 กลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนพึ่งตนเอง (Stand Alone).....	60
9 โมเดลแก่งทุนมนุษย์ทางการศึกษาด้วยทักษะอาชีพ 4 กรอบทุน จังหวัดพัทลุง.....	155

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 เปรียบเทียบตัวบ่งชี้คุณลักษณะของนวัตกร และคุณลักษณะของเด็กที่เป็นนวัตกร.....	36
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นอำเภอ และตำบลของจังหวัดพัทลุง.....	43
3 การวิเคราะห์ SWOT Matrix.....	81
4 ผลการประเมินการใช้เครื่องมือเครื่องมือวิเคราะห์โมเดลธุรกิจ	131
5 สรุปลั้วรางวัลนวัตกรรมหลักสูตรฐานสมรรถนะการเรียนรู้ทักษะอาชีพ 4 รางวัล.....	138
6 สรุปลั้วรางวัลนวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระของสถานศึกษาพึ่งตนเอง 5 รางวัล.	138
7 การพัฒนานวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรุ่นเยาว์ ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone).....	150
8 การสร้างนวัตกรรุ่นเยาว์ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone) จังหวัดพัทลุง.....	152

บทที่ 1

บทนำ

บริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดเมืองรองที่เป็นเพียงทางผ่าน ไม่น่าสนใจ ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ไม่มีแหล่งอุตสาหกรรม ไม่ได้เป็นเมืองที่เจริญ ทำให้คนในพื้นที่ต้องออกจากบ้านเกิดเพื่อไปทำงานในถิ่นอื่น ทำให้เศรษฐกิจทรุดตัวลง ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ รายได้ครัวเรือนลดลงส่งผลกระทบต่อเด็ก เพราะต้องอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ทำให้เกิดปัญหาการเข้าถึงการศึกษาในระบบที่ดีและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นน้อยลง เด็กหลุดออกนอกระบบ การมีคุณภาพชีวิตต่ำลง และเกิดปัญหาสังคม เช่น ปัญหาการออกกลางคัน ปัญหายาเสพติด ปัญหาคุณแม่วัยใส ปัญหาการล่อลวงล่วงละเมิด เป็นต้น ส่งผลให้การดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอด ขาดความมั่นคง ขาดความสุขในครอบครัว เกิดปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง จากสภาพปัญหาดังกล่าว สถานศึกษาควรได้รับการแก้ไขปัญหายอย่างเร่งด่วน ประกอบกับการที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง พ.ศ. 2561 – 2565 พบว่า มินโยบายที่ยังไม่ได้้นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาคนคุณภาพ สังคมคุณธรรมสู่เมืองแห่งภูมิปัญญา และสุขภาวะยั่งยืนการบริหารจัดการบ้านเมือง รองรับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาสู่เมืองน่าอยู่ เป็นต้น

แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดพัทลุง พ.ศ. 2562 – 2565 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2564) ซึ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาการศึกษารองรับยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระดับภาคใต้ ยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขตามสภาพปัญหาดังกล่าว จากรายงานการปฏิบัติงานประจำปี 2564 ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพัทลุง ว่าด้วยการบูรณาการจัดการศึกษาในหน่วยงานระดับจังหวัดทุกสังกัด ที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดจากเดิมที่มีอยู่แล้วนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง เช่น ผู้เรียนรักษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม สืบสานขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ค่านิยมตามบรรพตฐานที่ดงาม มีจิตสำนึกในคุณค่าความเป็นพัทลุง มีวินัย และจิตสาธารณะ รักษาสิ่งแวดล้อม ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการของตลาดงาน และการแข่งขันสู่สากล ส่งเสริมการผลิตและพัฒนา กำลังคนของหน่วยงานการศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการของตลาดงาน ยังไม่มีผลลัพธ์เชิงประจักษ์เด่นชัดในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดพัทลุง

การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามชุดโครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาการพัฒนานวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมฐานเยาว์ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone) ตามโครงการย่อยที่ 1 และการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะการเรียนรู้ทักษะอาชีพ โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามโครงการย่อยที่ 2 จำเป็นต้องใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการขับเคลื่อนการพัฒนาภายใต้การหนุนเสริมการพัฒนาจากส่วนงานต่าง ๆ ที่ต้องทำแผนการพัฒนาร่วมกันระดับจังหวัด ซึ่งได้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อสร้างความร่วมมือทางวิชาการเบื้องต้นกับมหาวิทยาลัยทักษิณแล้ว และเมื่อพิจารณาสถานศึกษาในจังหวัดพัทลุง พบว่า จังหวัดพัทลุงมีสถานศึกษาทั้งหมด 595 แห่ง ประกอบด้วย สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 259 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน 39 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 7 แห่ง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพัทลุง จำนวน 85 แห่ง ซึ่งมีศูนย์การศึกษาประจำอำเภอ 11 อำเภอ ศูนย์ศึกษาประจำตำบล 65 แห่ง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 6 แห่ง ห้องสมุดประจำอำเภอ 11 แห่ง และห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ 1 แห่ง สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 2 แห่ง สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 201 แห่ง สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 แห่ง และสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 1 แห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 1 จำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอกวนขนุน อำเภอศรีบรรพต อำเภอป่าพะยอม และอำเภอศรีนครินทร์ มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 116 โรงเรียน และมีสถานศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัทลุง เขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน

กลยุทธ์แผนปฏิบัติการฯ 1) การส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ 2) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ 3) การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา 4) การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ 5) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) การปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกงหรา อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน อำเภอตะโหมด อำเภอป่าบอน และอำเภอบางแก้ว มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 114 โรง และมีสถานศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 24 โรง มีหน้าที่ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์คณะบุคคลในรูปแบบองค์คณะบุคคลกลยุทธ์แผนปฏิบัติการฯ 1) การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ 2) การจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ 4) การสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ 5) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้ การขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในจังหวัดพัทลุง จะดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการวิจัยในทุกสังกัดดังกล่าว ซึ่งจากหารือเบื้องต้นกับต้นสังกัดมีความพร้อมในการพัฒนาการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม และมีนโยบายตลอดจนแผนการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ที่สามารถบูรณาการร่วมกับแผนโครงการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ จะเห็นได้ว่าปัญหาเดิมยังฝังรากลึกและสร้างปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ความยากจนส่งผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือน ผู้ปกครองไม่มีกำลังทางการเงินในการสนับสนุน การศึกษาของบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ในขณะที่ผู้ปกครองเองมีทางเลือกอาชีพน้อย ด้วยขาดทักษะทางอาชีพที่จะสามารถขยายเส้นทางชีวิตของตนอันจะนำพาสมาชิกในครอบครัวไปสู่สถานการณ์ในทุกมิติที่ดีขึ้น โรงเรียนขาดอิสระในการบริหารงานในหลายด้าน การโอนย้ายผู้บริหารบ่อยครั้งทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการพัฒนาทางการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ ครูในบางกลุ่มสาระมีไม่เพียงพอต่อการสอน ให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคมอื่น ๆ มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาน้อย จากข้อมูลปัญหาพื้นฐานเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาความยากจนทางการศึกษาของจังหวัดพัทลุงอย่างมีประสิทธิภาพนั้นไม่เพียงเป็นการพัฒนานักเรียนและครูเท่านั้น แต่รวมถึงการสร้างสมรรถนะทางอาชีพให้กับผู้ปกครองและคนในชุมชนด้วย

การพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและการพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดพัทลุงที่มีครัวเรือนยากจนจำนวนมาก มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง ในฐานะหน่วยงานขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ได้มีความร่วมมือกับหน่วยงานระดับนโยบายและระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเป็นจังหวัดพื้นที่นวัตกรรม อันเป็นภารกิจประการสำคัญของมหาวิทยาลัยทักษิณในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมสังคม เพื่อตอบโจทย์ปัญหาและความท้าทายของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่จังหวัดพัทลุง อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชน พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ (Objectives and Key Results) เป็นแนวทางการขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ของมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. 2564 - 2568 ประกอบด้วย แพลตฟอร์มที่ 1 การพัฒนากำลังคน ยกระดับสถาบันความรู้และระบบนิเวศด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม แพลตฟอร์มที่ 2 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม แพลตฟอร์มที่ 3 การวิจัย และสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมทั้งยกระดับการพึ่งพาตนเองในระดับประเทศ และแพลตฟอร์มที่ 4 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ (Objectives and Key Results) เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบการขับเคลื่อนการดำเนินการ และการปฏิบัติการด้านนวัตกรรมสังคมที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล และแผนงานริเริ่มสำคัญ (Flagships) ที่สะท้อนอัตลักษณ์และความโดดเด่นด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมของมหาวิทยาลัย

การดำเนินการขับเคลื่อนดังกล่าวจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการเชิงระบบและการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนโดยการปฏิบัติการพัฒนาในพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม โดยกำหนดโรงเรียนเข้าร่วม 20 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 20 คน ครูปฐมวัย 20 คน ครูประถม ป.1-6 120 คน ครูมัธยมต้น (ม.1-3) 60 คน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 2,152 คน นักเรียนปฐมวัย 485 คน นักเรียนประถมต้น 645 คน นักเรียนประถมปลาย 552 คน นักเรียนมัธยมต้น 470 คน ผู้ปกครองนักเรียน 2,152 คน คณะกรรมการสถานศึกษา (20 โรงเรียน โรงเรียนละ 9 คน) 180 คน ประกอบด้วย 1) การมีความร่วมมือการพัฒนาจากหน่วยงานภาครัฐจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และ อว. ส่วนหน้า จังหวัดพัทลุง และ

ภาคประชาชนวิธีการแก้ไขปัญหาความยากจนที่เชื่อมโยงกับภาคีต่าง ๆ อย่างไร 2) การระบบและกลไก การหนุนเสริมเพื่อการแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนจะเป็นอย่างไร และ 3) การมีระบบการสร้างฐาน การเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ผลจากการวิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็นมีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาจังหวัดพัทลุง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่กำหนดแผน 4 ระดับ ประกอบด้วย แผนระดับ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แผนระดับ 2 ประกอบด้วย 1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นพลังทางสังคม 2) แผนการปฏิรูป ประเทศด้านสังคม 3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ 4) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย ความมั่นคงแห่งชาติ แผนระดับ 3 แผนพัฒนาภาคใต้ และแผนระดับ 4 แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง 5 ปี ซึ่งเป็น กลไกสำคัญของจังหวัดพัทลุงในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล โดยแบ่งเป็นข้อเสนอ เชิงนโยบายแก้ปัญหาความยากจนระดับจังหวัด ได้แก่ 1) การพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของครัวเรือนยากจนระดับจังหวัดพัทลุง 2) การสร้างกลยุทธการวิเคราะห์จัดกลุ่มแผนงานหรือโครงการ ดำเนินการที่ซ้อนทับหรือหนุนเสริมกันอย่างเป็นระบบ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของครัวเรือนยากจน ในพื้นที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และ ภาคประชาชน 4) การกำหนดโครงการการแก้ปัญหาที่มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีหรือโมเดลแก้จน ที่มีความเป็นเอกภาพตามบริบทพื้นที่ 5) การส่งเสริมและสร้างระบบสวัสดิการสังคมและการรวมกลุ่ม และ 6) การสร้างระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และข้อเสนอ เชิงนโยบายการแก้ปัญหาความยากจนระดับท้องถิ่น ได้แก่ 1) การสร้างเป้าหมายร่วมและความตระหนัก ในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบยั่งยืน 2) การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัด ที่เหมาะสมกับแก้ปัญหาความยากจนของครัวเรือน และ 3) การให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการติดตามผลการ ดำเนินงานและประเมินผลในแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการบริหารความเป็น อิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone)
2. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone)
3. เพื่อทดลองและประเมินการใช้นวัตกรรมการบริหารความเป็นอิสระเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้ ของสถานศึกษาพึ่งตนเอง (Stand Alone)

กรอบแนวคิด

นวัตกรรมเชิงระบบ การพัฒนาโจทย์ครั้งนี้มีการนำวิธีการ การบริหารการกระจายอำนาจ (SBM) โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การบริหารความเป็นอิสระเชิงพื้นที่ (Stand Alone) การทำงานเชิงกลไกการขับเคลื่อน โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อความเป็นอิสระ 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป ความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ(ธรรมาภิบาล) หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แก้ปัญหาความยากจน **พัฒนาโรงเรียนให้เป็นสถานประกอบการ** โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี ความรู้ คุณธรรม มีกรอบแนวคิดการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มีการกระจายอำนาจสู่ชุมชนในครัวเรือนที่ยากจน วิเคราะห์ข้อมูลครัวเรือนคนจน โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชน กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ผู้ปกครอง ตามรายชื่อที่อยู่ในฐานข้อมูลของคนจนเมือง 7 โรงเรียน (อ.เมือง) ซึ่งคนจนส่วนใหญ่เคลื่อนย้ายไปทำงานใช้แรงงานในโรงงานต่างจังหวัดที่มีความเจริญจากสถานการณ์ COVID-19 ได้รับผลกระทบจากการเลิกจ้างงาน ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในเมือง ซึ่งขณะนี้ตักงานได้กลับมาอยู่บ้านเกิด จึงทำให้ไม่มีทักษะประกอบอาชีพดั้งเดิม ทำให้ขาดรายได้เลี้ยงครอบครัว และคนจนชนบท 13 โรงเรียน (อ.ปากพะยูน) เพื่อนำมาพัฒนาสมรรถนะฐานอาชีพตามบริบทพื้นที่ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้นักเรียนและชุมชน นำผลผลิตมาจำหน่าย และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นสถานประกอบการ ดังรูปที่ 1